

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ФРЕНСКИ ЕЗИК ЗА VII И VIII КЛАС (ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК)

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Настоящата програма е предназначена за ученици от седми и осми клас на СОУ които са започнали да изучават втори чужд език в пети клас. Тя има за цел да задълбочава знанията и уменията им по втория чужд език, усвоени в периода пети-шести клас за постигане целите на прогимназиалния етап от изучаването на втори чужд език.

Тя е съобразена с възрастовите особености на учениците и отчита:

- придобитите от тях знания и умения при изучаването на първи чужд език в периода II-VI клас и уменията на втори чужд език в периода V-VI клас;
- по-високото равнище на възможностите им за осъзнато изучаване на езикови структури;
- създадената нагласа за изучаване на чужд език;
- придобитите комуникативни умения и стратегии на учене от обучението по роден език.

Акцентът на програмата е осъществяване на целите, залегнали в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание, да се стимулира креативността и индивидуалното развитие на учениците, да се създаде приятна творческа атмосфера на работа.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФРЕНСКИ ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК В VII И VIII КЛАС

Обучението по втори чужд език в седми-осми клас има следните цели: 1. ОБЩИ ЦЕЛИ

- Създаване на предпоставки за възпитание в многоезичност.
- Разширяване и обогатяване на общата и езиковата култура на учащия се.
- Стимулиране на учениците да овладяват втори чужд език и да прилагат придобитите умения и изградените стратегии за учене на чужд език.
- Придобиване на интерес и положително отношение към изучаването на втори чужд език и към културата на народите, носители на езика.
- Стимулиране стремежа към изучаването на чужд език, да развива чувство на толерантност при осъзнаване на общото и различното и да осъзнава готовност за межкултурно общуване.
- Стимулиране интереса на ученика към страните, в които се говори чуждият език и към събиране на информация за тях от различни източници, при което да се търсят межкултурни връзки.

2. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

- Изграждане и развитие на комуникативна компетентност на учениците по френски език.
- Пренасяне на знания от първия чужд език и от други учебни дисциплини при овладяване на втория чужд език.
- Усвояване на техниката на четене и писане на втория чужд език.
- Първоначално изграждане на система от знания за строеж на втория чужд език: езикови и речеви единици, правоговорни, правописни и граматични норми.

Тези цели очертават основните обобщени и интегрални акценти в обучението по втори чужд език. Посочените цели са конкретизирани в раздел III.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ФРЕНСКИ ЕЗИК ЗА VII КЛАС – ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание			
Ядра на УС	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по компоненти	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>При слушане ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разбира основната информация от съобщения, обяви, комикси, кратки откъси от разкази, написани на стандартен език, песни – разбира указанията в учебника, покани, съобщения, правила за игри и разпознава в тях някои социокултурни особености – разбира в подробности кратки текстове, включително рубрики от юношески списания на позната тематика и разпознава в тях някои социокултурни особености – разбира конкретна информация от кратки текстове – прави езикови догадки за смисъла на отделни лексически единици според контекста – използва компенсаторни стратегии за разбиране на непознати думи и изрази, като се ориентира по контекста, интонацията, звуковия фон, интернационални думи – изгражда собствена стратегия за разбиране при слушане 	<p>Учениците трябва да</p> <p>1. Общуват по темите</p> <ul style="list-style-type: none"> • отношения в семейството, свободно време, интернет, контакти, транспорт, мода, преживявания, приятелство, любов, здраве и здравословен начин на живот, поща, образование, наука, култура, география и географски забележителности във Франция забележителни личности, произведения, паметници. 	<p>Учениците трябва да преговарят, разширяват и усвояват следните езикови знания:</p> <p>ФОНЕТИКА Усъвършенстват се произносителните навици учениците като се набляга върху усвояването на характерните френски фонем</p> <p>ГРАМАТИКА Morphologie Nom – noms composés – formation du pluriel (cas particuliers)</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушат автентична френска реч в директен контакт и от аудио и видео записи – слушат разнообразни дидактизирани и автентични текстове от различни жанрове – изграждат собствени стратегии за учене и разбиране на базата на умения, придобити в предишните класове – оценяват и се самооценяват – работят индивидуално, в малки и големи групи – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера – изпитват желание и удоволствие при слушане и разбиране на френска реч, възприета по слухов път 	<p>Български език и литература</p> <p>Умения за използване на знания за строежа и функцията на различни видове устни изказвания и писмени текстове</p> <p>Речев етикет</p> <p>Съчинения</p> <p>Преразкази</p> <p>Структура на речта</p> <p>Проблематика, стил, тема, идея</p> <p>Повествование</p> <p>Описание</p> <p>Синтаксис</p> <p>Видове изречения</p> <p>Строеж на просто изречение</p> <p>Съюзи</p> <p>Свързващи думи</p> <p>Правопис</p>

<p>Ч Е Т Е Н Е</p>	<p>При четене ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разбира основната информация от съобщения, обяви, комикси, кратки откъси от разкази, написани на стандартен език, песни – разбира в подробности указанията в учебника, покани, съобщения, правила за игри и разпознава в тях някои социо-културни особености – се ориентира в текста с помощта на илюстративен материал към него – разбира в подробности кратки текстове, включително рубрики от юношески списания на позната тематика и разпознава в тях някои социокултурни особености – прави езикови догадки за смисъла на отделни лексически единици според контекста – използва компенсаторни стратегии за разбиране на непознати думи и изрази, включително и учебни справочници и речници фон, интернационални думи – изгражда собствена стратегия за разбиране при четене 	<p>2. разбират и прилагат словесните действия:</p> <p>поздравява, иска/предлага помощ, услуга; отправя/отговаря на покана; прави предложения, настоява, обяснява, приема някого, коментира, поднася нещо, поръчва, обяснява какво го интересува и от какво има нужда, отстоява мнение; иска/дава съвет, препоръчва, обещава, моли някого да направи нещо; казва, че не разбира, че не знае как се казва на френски език, моли да повтори; доуточнява; прощава; използва основни формули на речевия етикет</p>	<p>Article</p> <ul style="list-style-type: none"> – emploi de l'article devant les noms propres <p>Adjectifs indéfinis</p> <ul style="list-style-type: none"> – passé composé des verbes pronominaux – passé simple – plus-que-parfait <p>Pronoms :</p> <ul style="list-style-type: none"> – possessifs – démonstratifs – relatifs composés – indéfinis – interrogatifs <p>Pronoms adverbiaux en et y</p> <p>Adverbe</p> <ul style="list-style-type: none"> – formation – de temps – de lieu – de qualité – de manière <p>Phrase complexe</p> <p>Propositions subordonnées</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четат разнообразни оригинални и дидактизирани текстове – работят индивидуално, в малки и големи групи. – използват различни учебни справочници, по възможност електронна поща и интернет на френски език. – работят в библиотека, медиатека и друга извънучилищна среда. – оценяват и се самооценяват. – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера, стимулираща тяхната мотивация, желание и удоволствие при четене и разбиране на различни френски текстове. 	<p>Подобряване на текст</p> <p>Лексически понятия</p> <p>Дума</p> <p>Речниково значение</p> <p>Работа с речник</p> <p>Разширяване на знанията за традиции и обичаи</p> <p>Свързване на речта с основни характеристики на комуникативната ситуация</p> <p>Математика</p> <p>Чрез понятия за естествени числа, действия с тях, дати, мерни единици, дроби, процент</p> <p>Сравнения</p> <p>Логически изводи</p> <p>История</p> <p>Чрез понятия за общество, религия, символи, празници, традиции</p> <p>Опознаване на важни събития от френската и българската история</p>
--	---	---	--	--	--

<p>Г О В О Р Е Н Е</p>	<p>При говорене ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – води елементарен разговор по познати теми, като задава и отговаря на просто и ясно формулирани въпроси, дава несложни инструкции, представя на кратко минали, настоящи и бъдещи събития – води кратък разговор по телефона, когато събеседникът му говори бавно и ясно – задава въпроси върху прочетено, чуто, видяно – прави преразказ на прочетен текст – прави изводи и оценява прочетен/чуто текст – използва елементарни езикови средства, спазва произносителните и интонационни норми за осъществяване на общуване – използва разнообразни компенсаторни стратегии, включително парафразиране, за преодоляване на проблеми при общуването 	<p>3. разбират и осъществяват езикова реализация на понятийни категории, структури и отношения:</p> <ul style="list-style-type: none"> – предмет, хронология и продължителност на действие – развитие на събития във времето – пространствена ориентация – определеност /неопределеност – притежание – определяне на количество, качество, свойства – описване на процес, състояния – степенуване <p>4. учениците общуват в сферите:</p> <ul style="list-style-type: none"> – училище – къщи – на гости – на улицата – екскурзия – транспортно средство – магазин – лекарски / стоматологичен кабинет <p>5. учениците изпълняват ролите на</p> <ul style="list-style-type: none"> – събеседник – кореспондент – домакин 	<p>ЛЕКСИКА</p> <p>Лексикалният минимум включва 150–200 нови лексически единици за активна употреба (думи, типови фрази, устойчиви словосъчетания, словообразователни елементи, лексикални полета по теми, формули на речеви етикет и за изразяване на словесни действия)</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – използват при говорене условията и езиковите средства, усвоени при слушане и четене на френски текстове – участват в разнообразни симулативни и автентични ситуации – участват в проекти – участват в извънурочни дейности – работят индивидуално, в малки и големи групи – осмислят и доизграждат собствени стратегии за общуване – оценяват и се самооценяват – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера, стимулираща техните творчески възможности – изпитват желание и удоволствие при устно общуване на френски език 	<p>География</p> <p>Чрез понятия за посоки на света, географска карта, река, море, океан, селища, климат</p> <p>Опознава физическата карта на Франция и България, забележителности на техните столици</p> <p>Извлича информация от текст</p> <p>Биология</p> <p>Чрез понятия за природа, заобикаляща среда, растения, животни, човек, хигиена, екология</p> <p>Музика</p> <p>Чрез понятия за ритъм, темпо, мелодия, композиция, музикални инструменти</p> <p>Изучаване на френски песни</p> <p>Запознаване с произведенията на френското музикално изкуство</p>
--	---	--	---	--	--

П И С А Н Е	<p>При писане ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пише кратки биографични данни – попълва бланки, въпросници, тестове – пише картичка, кратко писмо, в които изразява пожелания и съобщава лични преживявания – съставя кратко съобщение за телефонен секретар – използва елементарни езикови средства, правопис и пунктуация, които не затрудняват разбирането – доизгражда собствена стратегия за съдържателно и коректно изложение в писмена форма 	<ul style="list-style-type: none"> – гост – зрител – слушател – читател – купувач – пътник – турист – пациент <p>6. социокултурни познания: Учениците затвърждават и обогатяват познанията си за родната култура и бит и ги съпоставят с живота и бита на хора от други страни (предимно Франция и франкофонски държави) в следните тематични области: училище, семейство, бит, облекло, развлечения и хоби, здравословен начин на живот, спорт, характерни жестове</p>		<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – използват при писане подходящи езикови средства, усвоени при разбиране на текстове по слухов и зрителен път и при устно общуване – участват в разнообразни симулативни и автентични ситуации на писмено общуване – използват разнообразни справочни материали при задачи за писмено изразяване – работят индивидуално, в малки и големи групи – участват в разработката на проекти – изграждат собствени стратегии за развиване на умения за писмено общуване – оценяват и се самооценяват – участват в извънурочни дейности) конкурси, състезания и др.) – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера – изпитват желание и удоволствие при ползване на писмена френска реч 	<p>Изобразително изкуство Чрез понятия за цветовете, хармония, композиция</p> <p>Опознаване на техники на рисуване, моделиране, произведения на френското изобразително изкуство, изпълняване на действия по указания, дадени на френски език</p> <p>Труд и техника Опознава уреди и материали, използвани в бита, изработва предмети, като изпълнява несложни указания на френски език</p> <p>Физическа култура и спорт Чрез понятия за човешко тяло, здравословен начин на живот, видове спортове, шампионати, правила за игри</p>
--	---	--	--	---	---

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ФРЕНСКИ ЕЗИК ЗА VIII КЛАС – ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание			
Ядра на УС	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по компоненти	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>При слушане ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разбира основната информация от съобщения, обяви, комикси, кратки откъси от разкази, написани на стандартен език, песни – разбира в подробности указанията в учебника, покани, съобщения, правила за игри и разпознава в тях някои социо-културни особености – разбира в подробности кратки текстове, включително рубрики от юношески списания на позната тематика и разпознава в тях някои социокултурни особености – разбира конкретна информация от кратки текстове – прави езикови догадки за смисъла на отделни лексически единици според контекста – използва компенсаторни стратегии за разбиране на непознати думи и изрази, като се ориентира по контекста, интонацията, звуковия фон, интернационални думи – изгражда собствена стратегия за разбиране при слушане 	<p>Учениците трябва да</p> <p>1. Общуват по темите</p> <ul style="list-style-type: none"> • отношения в семейството, свободно време, медии, интернет, контакти, транспорт, екология, мода, преживявания, приятелство, любов, здраве и здравословен начин на живот, поща, образование, наука, култура, география и географски забележителности във Франция <p>забележителни личности, произведения, паметници, Европейски съюз, права на човека, начин на живот</p> <p>2. разбират и прилагат словесните действия:</p> <p>поздравява, иска/предлага помощ, услуга; отправя/отговаря на покана; прави предложения, настоява, обяснява, приема някого, коментира, поднася нещо, поръчва, обяснява какво го интересува и от какво има</p>	<p>Учениците трябва да преговарят, разширяват и усвояват следните езикови знания:</p> <p>ФОНЕТИКА</p> <p>Усъвършенстват се произносителните навици на учениците, като се набляга върху усвояването на характерните френски фонемии</p> <p>ГРАМАТИКА</p> <p>Morphologie</p> <p>Nom</p> <ul style="list-style-type: none"> – noms composés – formation du pluriel (cas particuliers) 	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушат автентична френска реч в директен контакт и от аудио и видео записи – слушат разнообразни дидактизирани и автентични текстове от различни жанрове – изграждат собствени стратегии за учене и разбиране на базата на умения, придобити в предишните класове – оценяват и се самооценяват – работят индивидуално, в малки и големи групи – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера – изпитват желание и удоволствие при слушане и разбиране на френска реч, възприета по слухов път 	<p>Български език и литература</p> <p>Умения за използване на знания за строежа и функцията на различни видове устни изказвания и писмени текстове</p> <p>Речев етикет</p> <p>Съчинения</p> <p>Преразкази</p> <p>Структура на речта</p> <p>Проблематика, стил, тема, идея</p> <p>Повествование</p> <p>Описание</p> <p>Синтаксис</p> <p>Видове изречения</p> <p>Строеж на просто изречение</p> <p>Съюзи</p> <p>Свързващи думи</p> <p>Правопис</p>

<p>Ч Е Т Е Н Е</p>	<p>При четене ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разбира основната информация от съобщения, обяви, комикси, кратки откъси от разкази, написани на стандартен език, песни – разбира в подробности указанията в учебника, покани, съобщения, правила за игри и разпознава в тях някои социо-културни особености – се ориентира в текста с помощта на илюстративен материал към него – разбира в подробности кратки текстове, включително рубрики от юношески списания на позната тематика и разпознава в тях някои социокултурни особености – прави езикови догадки за смисъла на отделни лексически единици според контекста – използва компенсаторни стратегии за разбиране на непознати думи и изрази, включително и учебни справочници и речници фон, интернационални думи – изгражда собствена стратегия за разбиране при четене 	<p>нужда, отстоява мнение; иска/ дава съвет, препоръчва, обещава, моли някого да направи нещо; казва, че не разбира, че не знае как се казва на френски език, моли да повтори; аргументирано одобрява или не одобрява; доуточнява; прощава; използва основни формули на речевия етикет</p> <p>3. разбират и осъществяват езикова реализация на понятийни категории, структури и отношения:</p> <ul style="list-style-type: none"> – предмет, хронология и продължителност на действие – развитие на събития във времето – пространствена ориентация – определеност /неопределеност – притежание – определяне на количество, качество, свойства – описание на процес, състояния – степенуване 	<p>Article</p> <ul style="list-style-type: none"> – omission de l'article – emploi de l'article devant les noms propres Adjectifs indéfinis Verbe – verbes du premier groupe – en – oyer, – ayer, – uyer – passé composé des verbes pronominaux – passé simple – plus-que-parfait Accord du participe passé avec le C.O.D. Pronoms : – possessifs – démonstratifs – relatifs composés – indéfinis – interrogatifs Pronoms adverbiaux <i>en et y</i> Adverbe – formation – de temps – de lieu – de qualité – de manière Phrase complexe Propositions subordonnées Révision générale de la grammaire 	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четат разнообразни оригинални и дидактизирани текстове – работят индивидуално, в малки и големи групи. – използват различни учебни справочници, по възможност електронна поща и интернет на френски език. – работят в библиотека, медиатека и друга извънучилищна среда. – оценяват и се самооценяват. – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера, стимулираща тяхната мотивация, желание и удоволствие при четене и разбиране на различни френски текстове. 	<p>Подобряване на текст</p> <p>Лексически понятия</p> <p>Дума</p> <p>Речниково значение</p> <p>Работа с речник</p> <p>Разширяване на знанията за традициите и обичаите</p> <p>Свързване на речта с основни характеристики на комуникативната ситуация</p> <p>Математика</p> <p>Чрез понятия за естествени числа, действия с тях, дати, мерни единици, дроби, процент</p> <p>Сравнения</p> <p>Логически изводи</p> <p>История</p> <p>Чрез понятия за общество, религия, символи, празници, традиции</p> <p>Опознаване на важни събития от френската и българската история</p>
--	---	--	---	--	--

<p>Г О В О Р Е Н Е</p>	<p>При говорене ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – води елементарен разговор по познати теми, като задава и отговаря на просто и ясно формулирани въпроси, дава несложни инструкции, представя на кратко минали, настоящи и бъдещи събития – води кратък разговор по телефона, когато събеседникът му говори бавно и ясно – задава въпроси върху прочетено, чуто, видно – прави преразказ на прочетен текст – прави изводи и оценява прочетен/чуто текст – използва елементарни езикови средства, спазва произносителните и интонационни норми за осъществяване на общуване – използва разнообразни компенсаторни стратегии, включително перифразиране, за преодоляване на проблеми при общуването 	<p>4. учениците общуват в сферите:</p> <ul style="list-style-type: none"> – училище – къщи – на гости – на улицата – екскурзия – транспортно средство – магазин – лекарски / стоматологичен кабинет <p>5. учениците изпълняват ролите на</p> <ul style="list-style-type: none"> – събеседник – кореспондент – домакин – гост – зрител – слушател – читател – купувач – пътник – турист – пациент 	<p>ЛЕКСИКА</p> <p>Лексикалният минимум включва 150–200 нови лексически единици за активна употреба (думи, типови фрази, устойчиви словосъчетания, словообразователни елементи, лексикални полета по теми, формули на речеви етикет и за изразяване на словесни действия)</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – използват при говорене условията и езиковите средства, усвоени при слушане и четене на френски текстове – участват в разнообразни симулативни и автентични ситуации – участват в проекти – участват в извънурочни дейности – работят индивидуално, в малки и големи групи – осмислят и доизграждат собствени стратегии за общуване – оценяват и се самооценяват – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера, стимулираща техните творчески възможности – изпитват желание и удоволствие при устно общуване на френски език 	<p>География</p> <p>Чрез понятия за посоки на света, географска карта, река, море, океан, селища, климат</p> <p>Опознава физическата карта на Франция и България, забележителности на техните столици</p> <p>Извлича информация от текст</p> <p>Биология</p> <p>Чрез понятия за природа, заобикаляща среда, растения, животни, човек, хигиена, екология</p> <p>Музика</p> <p>Чрез понятия за ритъм, темпо, мелодия, композиция, музикални инструменти</p> <p>Изучаване на френски песни</p> <p>Запознаване с произведенията на френското музикално изкуство</p>
--	--	---	---	--	--

П И С А Н Е	<p>При писане ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пише кратки биографични данни – попълва бланки, въпросници, тестове – пише картичка, кратко писмо, в които изразява пожелания и съобщава лични преживявания – съставя кратко съобщение за телефонен секретар – съставя кратко съчинение по изучена тема – използва елементарни езикови средства, правопис и пунктуация, които не затрудняват разбирането – доизгражда собствена стратегия за съдържателно и коректно изложение в писмена форма 	<p>6. социокултурни познания:</p> <p>Учениците затвърждават и обогатяват познанията си за родната култура и бит и ги съпоставят с живота и бита на хора от други страни (предимно Франция и франкофонски държави) в следните тематични области: училище, семейство, бит, облекло, развлечения и хоби, здравословен начин на живот, спорт, характерни жестове</p>		<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – използват при писане подходящи езикови средства, усвоени при разбиране на текстове по слухов и зрителен път и при устно общуване – участват в разнообразни симулативни и автентични ситуации на писмено общуване – използват разнообразни справочни материали при задачи за писмено изразяване – работят индивидуално, в малки и големи групи – участват в разработката на проекти – изграждат собствени стратегии за развиване на умения за писмено общуване – оценяват и се самооценяват – участват в извънурочни дейности (конкурси, състезания и др.) – работят в спокойна, приятна и творческа атмосфера – изпитват желание и удоволствие при ползване на писмена френска реч 	<p>Изобразително изкуство</p> <p>Чрез понятия за цветове, хармония, композиция</p> <p>Опознаване на техники на рисуване, моделиране, произведения на френското изобразително изкуство, изпълняване на действия по указания, дадени на френски език</p> <p>Труд и техника</p> <p>Опознава уреди и материали, използвани в бита, изработва предмети, като изпълнява несложни указания на френски език</p> <p>Физическа култура и спорт</p> <p>Чрез понятия за човешко тяло, здравословен начин на живот, видове спортове, шампионати, правила за игри</p>
--	---	--	--	---	--

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО ФРЕНСКИ ЕЗИК КАТО ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК В СЕДМИ И ОСМИ КЛАС

Проверката и оценяването на постигнатите резултати е съществен елемент и неделима част от цялостния учебен процес. В обучението по чужд език, учителят наблюдава работата на учениците и осъществява непрекъснат и пряк контрол като прилага основните методи за *текуща и обобщаваща проверка*. Основни изисквания към оценяването на постиженията са обективност, валидност и надеждност. Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите за V- VI клас, описани в *Колона 2 – Очаквани резултати на ниво учебна програма*. Акцентът следва да се поставя върху *свободата на изказа и постигането на конкретната комуникативна цел*. Допуснатите грешки се коригират добронамерено и с подходящ тон чрез представяне на правилната форма. Желателно е учителят да насочва ученика към самостоятелно откриване и коригиране на грешките и да търси помощта на останалите ученици с цел всички да могат да ги осмислят и отстранят.

Постиженията на учениците се оценяват на **функционално равнище** като формирано **продуктивно и рецептивно речево поведение**, което предполага изградени умения за:

- извличане на информация от устни и писмени текстове;
- ясно и точно формулиране на мисълта съобразно изискванията за създаване на текст в устна и писмена форма и в съответствие с езиковите знания и изучената тематика;
- адекватно реагиране в конкретните ситуации;
- конкретни разсъждения и изказвания по зададена тема, изложени в необходимата последователност;
- представяне по подходящ начин и в достъпна форма, на резултатите от съвместна и/или самостоятелна дейност;
- езикова коректност;
- прилагане на компенсаторни стратегии.

Особено важно е формите на оценяване да бъдат разнообразни и да оценяват постиженията на учениците при различни дейности:

- работа в часа (с целия клас, в група, самостоятелно);
- изпълнение на домашна работа и поставена задача;
- разработване на материали и проекти;
- индивидуални прояви и др.

Провежданите периодични проверки и тези на крайните резултати трябва да включват възможно най-пълно усвоеното до момента учебно съдържание и да са насочени към оценяване на постигнатите резултати. В този смисъл, следва да се разчита в по-голяма степен на **функционалните проверки** (изказвания, беседи, дискусии, създаване на писмен текст, писане на писма, задачи за проверка на разбирането на прочетен или прослушан текст), които са насочени към оценяване на комуникативната компетентност на ученика в контекста на дефинираните цели. Основна причина да се дава приоритет на функционалните тестови задачи и функционалните форми на проверка са конкретно дефинираните в програмата крайни цели на обучение, чиято прагматичност поставя акцента върху оценяване на формираните комуникативни умения на учениците. **Структурните тестове**, които се прилагат в учебната практика, имат безспорно своето значение, без разбира се да бъдат надценявани, тъй като те проверяват и оценяват доколко е усвоено езиковото съдържание, което не е равнозначно на формираните умения за слуша-

не, говорене, четене и писане. Тъй като учебната програма не включва превода като целева дейност и не предвижда задачи за превод, освен като учебно средство, преводът не би следвало да се прилага като форма за проверка и оценяване на постиженията на учениците. Диктовката се прилага като тренировъчно упражнение в процеса на обучението с цел овладяване и усъвършенстване на правописни умения. Тя може да бъде включена и като елемент от проверката, но нейният дял при формиране на крайната оценка ще бъде по-малък в сравнение с елементите, проверяващи комуникативната компетентност на учениците. В задачите за проверка не бива да има подвеждащи елементи, а оценките трябва да бъдат обективни, мотивиращи, добре обосновани, да окуражават и стимулират учениците за по-добри следващи резултати. Препоръчително е учебните комплекти да предлагат задачи за проверка и самооценка на постиженията и примерни варианти на тестове, разработени от авторските колективи.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ЧУЖД ЕЗИК В СЕДМИ-ОСМИ КЛАС (ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК)

Обучението по чужд език в началото на прогимназиалния етап надгражда и доразвива постигнатото в началния етап на обучение по езика и води към по-нататъшно изграждане и усъвършенстване на уменията, като се придържа към конкретно дефинираните цели и очаквани резултати, заложи в разработената учебна програма. В пети клас е особено важно и е от съществено значение да се осъществи естествена приемственост между началния и прогимназиалния етап на обучението и преход от имплицитно към експлицитно усвояване на езика. Учебният материал, който е бил обект на внимание до момента, се обобщава и систематизира на едно по-високо ниво, но с прагматична насоченост и без излишна теоретизация.

За реализиране на целите и за постигане на планираната компетентност в обучението се препоръчва прилагането на основните принципи на **комуникативния подход**, утвърдил се по безспорен начин като водещ подход в съвременния етап на развитие на методическата наука. Организацията на учебната дейност следва да отговаря на потребностите на учениците от общуване на езика, с ориентация към приложението му за решаване на конкретни комуникативни проблеми. Мотивиращите дейности, предложени от учителя (гледане на подходящ филм, четене на младежки списания, водене на кореспонденция, извличане на информация от интернет и др.), трябва да отговарят на интересите на учениците и да бъдат съобразени с равнището на владеене на езика. Работата в класната стая трябва да се организира така, че учениците да бъдат спокойни, да се чувстват комфортно, а атмосферата и създадените условия да доближат максимално учебните дейности и взаимодействието между учениците до реалните ситуации на общуване и модели на поведение.

В обучението по чужд език от съществено значение е уменията на учителя да стимулира и осигури активната дейност на всички ученици, да проявява разбиране по отношение на срещаните трудности и готовност за помощ и подкрепа. Подходящо е на учениците да се възлагат самостоятелни задачи във връзка с изучаваните тематични области и в съответствие с индивидуалните им интереси (търсене, подборане, представяне на материали по темата от интернет, списания, вестници). Това създава чувство за постигнат успех и мотивира за по-нататъшна самостоятелна работа.

Усвояването на знания и изграждането на умения за прилагане на езика в комуникативната практика, предполага стремеж за разбиране на основното в чуждата реч, сравняване с познатото и откриване на новите елементи, осмисляне, усвояване и активна употреба. При подбора и степенуването на задачите (особено когато се ползват чужди учеб-

ни системи) трябва да се отчитат трудностите, които българите срещат при изучаване на чуждия език, като се обърне особено внимание на някои структурни и функционални различия и на конкретни особености и изисквания при изпълнението на някои комуникативни задачи (например модели на поведение при приемане или отклоняване на покана или предложение за съвместна дейност, писане на писмо, автобиография и др.).

Обучението в VII и VIII клас се характеризира с тематична организация на учебния материал. Всяка учебно-методическа единица следва да бъде структурирана и разработена по начин, съответстващ на значимостта и обема на разглежданата тема. При въвеждане на граматичния материал се следва **циклична прогресия**, т.е. явлението се представя като лексика в един начален етап, след това се извежда на елементарно равнище, без да се изчерпва и във всяко следващо ниво се доразвива, обогатява и усъвършенства като езикови знания и умения.

Водещи в учебния процес са словесните действия, понятията, тематиката, текстовете разновидностите, сферите, ролите и местата на общуване, и тяхната реализация мотивира необходимостта от разкриване на функционалните стойности на езиковите и неезиковите изразни средства. Усвояването на езиковия материал (фонетика, лексика, граматика, словообразователни възможности) се осъществява в съответствие с комуникативните потребности в конкретните ситуации на общуване и развитието на способност за подбор и прилагане, в устна и писмена форма, на езикови знания, отговарящи адекватно на ситуацията и изискванията за разбиране и създаване на текстове.

В процеса на обучение, преподаването и необходимите обяснения се осъществяват предимно на езика. При въвеждане на новата лексика учителят прилага различни методи и похвати – онагледяване, словесно описание, синоними, антоними, езикова догадка в рамките на контекста. Допустима е употребата на родния език в случаите, когато той се явява най-подходящото средство за разкриване съдържанието на думата, израза, фраза-та, изречението, но не и на цялостен текст. Текстовете не се превеждат от и на езика.

Учебното съдържание дава знания за езика, за бита и културата на страни и народи, в които той се говори. Страноведската информация, включена в разглежданите теми, се интерпретира в духа на межкултурното обучение, като се правят сравнения с българския бит и култура. Социокултурните аспекти се възприемат като неделима част от обучението и овладяването на езика. Създава се усет към социокултурния контекст и към комуникативния ефект от използваните езикови средства. Учениците формират умения за межкултурно общуване и прилагане на стратегии в общуването. Отдават се предпочитания на автентичните текстове за слушане и четене.

Прилагането на различни методи и похвати за реализиране на програмните цели се определя от конкретните условия на обучение и индивидуалните особености, интереси, желания и потребности на обучаваните. Овладяването на желаната комуникативна компетентност насочва усилията на учениците, от една страна, към продукта на речта – разбиране и съставяне на текстове в съответствие с комуникативните намерения и, от друга, към самия процес на усвояване на знанията и изграждане на уменията, с което се поставят изисквания за овладяване на учебни стратегии, включени в постановката „да се учим как да учим“. Учителят следва целенасочено да стимулира и подпомага стремежа на всеки ученик да открие за себе си най-подходящите начини за усвояване на знания и изграждане на умения. **Автономията на ученика** в процеса на усвояване на чуждия език е равнозначна на способността да взема решения, да поема отговорности, да участва в **интерактивните дейности**, вложени в обучението, самостоятелно да контролира и оценява постигнатите резултати.

Прилагат се утвърдените в практиката социални форми на работа: **по двойки, по групи, индивидуална дейност и фронтално обучение**. Отдава се предпочитание на дидактичните игри, на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма. За развитие на рецептивните умения (слухови и четивни) се използват автентични текстове и упражнения за проверка на разбирането.

Учителят не бива да се чувства ограничен и задължен да работи само с учебния комплект. Той може и трябва да подхожда творчески, като ползва информация и материали от различни източници.